

Inventera för ökad delaktighet

Boråsregionen
Sjuhärad's kommunalförbund

 **VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN**

 NAVET

 BORÅS STAD

 Mark

 **SVENLJUNGA
KOMMUN**

NAVET

Inventera för ökad delaktighet

- En samling frågeställningar som stöd i arbetet

Funderar du på om ungas möjligheter till delaktighet och inflytande behöver förbättras i din kommun? Då är det här dokumentet något för dig! Det innehåller förslag på frågeställningar som kan användas vid en inventering av hur möjligheterna till delaktighet och inflytande ser ut i kommunen (eller i en specifik verksamhet), för att synliggöra både det som finns och det som fattas. Frågeställningarna är ett sätt att starta ett utvecklingsarbete för att finna nya, fler och/eller andra sätt att arbeta med delaktighet och inflytande.

Frågeställningarna har utvecklats och testats inom projektet Ungas delaktighet i Sjuhärad (UD). Projektet pågick under 2023-2024 och syftade till att öka ungas delaktighet i beslutsprocesser och förbättra möjligheterna till en meningsfull fritid. Navet science center drev projektet tillsammans med Borås, Mark och Svenljunga med finansiering från Västra Götalandsregionen och Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

När passar det att använda frågeställningarna?

Frågeställningarna passar bra att använda när man vill skapa sig en helhetssyn av möjligheterna till delaktighet och inflytande för unga i kommunen. Både för att se vad som görs men också för att se vad som saknas, vilka grupper av unga man inte når och hur man kan förbättra möjligheterna till delaktighet genom att använda befintliga strukturer och forum.

De kan användas både av förtroendevalde, tjänstepersoner och av unga själva. Det är en stor fördel om det är en blandad grupp som diskuterar frågeställningarna, för att ta tillvara på olika erfarenheter och perspektiv.

Hur går det till?

Använd frågeställningarna nedan för att inventera och diskutera ert arbete med ungas delaktighet och inflytande. Frågeställningarna är uppdelade i fem olika områden. Låt inte era diskussioner begränsas av de områden och frågor som finns utan använd dem snarare som förslag på vad ni kan ta upp för att komma igång. Lägg gärna till fler områden och frågor.

Avsätt ungefär två timmar för att gå igenom och diskutera frågeställningarna. Sammanställ och anteckna tillsammans, under diskussionens gång. Sammanställningen blir er samlade lägesbild och inkluderar även allas tankar kring möjliga utvecklingsområden. En whiteboardtavla är att föredra med även ett stort papper fungerar bra. Post-it-lappar kan användas för att enkelt kunna lägga till tankar under arbetets gång.

Befintliga strukturer/forum

Fokusera på vilka möjligheter till delaktighet och inflytande unga har idag. Syftet är att kartlägga vilka forum som finns, hur varje forum fungerar och vilka som deltar.

- Vilka forum för delaktighet och inflytande finns inom olika verksamheter? Skola, fritid, ideella föreningar, kultur, samhällsbyggnad, politik, i bostadsområdet, osv.
- Frågor för varje forum:
 - o Hur ofta sker träffar/möten?
 - o Vilka frågor behandlas? Vem bestämmer vilka frågor som ska tas upp?
 - o Hur fungerar det och fungerar det som det "ska"? Det kan vara stor skillnad mellan hur det är tänkt att forumet ska fungera och hur det faktiskt ser ut.
 - o Vem är ansvarig/sammankallande?
 - o Vilka deltar?

Andra strukturer/forum som möjliggörare

Fokusera nu på befintliga strukturer och forum som idag inte syftar till att möjliggöra ungas delaktighet och inflytande, men som *skulle kunna* göra det. Att utveckla befintliga forum med ett nytt element kan ofta vara mindre tidskrävande och fungera bättre långsiktigt, än att starta ett nytt. Exempel på sådana strukturer/forum som skulle kunna möjliggöra delaktighet och inflytande för unga kan vara olika nätverksgrupper, områdesdagar, utredningar, internutbildningar och aktiviteter inom det systematiska kvalitetsarbetet.

- Vilka strukturer/forum finns och skulle kunna användas med ett nytt syfte?
- Vilka strukturer/forum handlar idag om barn och ungas bästa men inkluderar inte barn/unga?
- I vilka forum eller på vilka platser samlas många unga idag? Kan de användas för att få unga att bli mer delaktiga i kommunala frågor?
- Finns det särskilda satsningar eller pågående projekt att samverka med?

Fokus på målgruppen

Här handlar det om att lägga fokus på målgruppen, för att försöka förstå vilka unga det är som deltar i befintliga forum, vilka som inte gör det och orsakerna till att det ser ut som det gör.

- Vilka unga når vi inte med befintliga strukturer/forum? Fundera utifrån flera olika parametrar, såsom kön, ålder, intressen, bakgrund, bostadsområde, funktionsnedsättningar, osv.
- Vilka unga är vi duktiga på att nå? Varför når vi just dem?
- Hur kan vi göra de forum som redan finns mer tillgängliga, för grupper av unga som inte deltar i dem idag?

- Behöver vi skapa nya forum, för att nå grupper av unga som inte känner att de befintliga forumen är för dem? Det kan finnas grupper av unga som har behov som kräver andra former. Till exempel är unga med intellektuell funktionsnedsättning en grupp som ofta önskar ett eget sammanhang, bara för dem.

Tidsperspektiv

För att ge unga så många möjligheter till delaktighet och inflytande som möjligt är det viktigt med både kortsiktiga och långsiktiga perspektiv. För att uppnå långsiktighet och kontinuitet kan det vara en fördel att använda befintliga verksamheter och forum och utveckla hur de används, snarare än att starta nytt. För att kunna möta unga på bästa sätt och alltid vara öppna för deras egna initiativ är det dock också viktigt att kunna satsa kortsiktigt, på aktiviteter som kanske bara sker en gång.

- Utifrån de befintliga strukturer/forum som kommit upp i tidigare områden, hur många av dem har långsiktigt respektive kortsiktigt perspektiv? Kräver de att unga engagerar sig över tid? Finns det forum som unga kan delta i endast en gång?
- Vilka unga är engagerade just nu och vad brinner de för? Det växlar ofta i olika årskullar och det kan finnas fördelar med att anpassa en del av arbetet utifrån det.

Ungas egna perspektiv

Den femte och sista området tar kanske upp de viktigaste frågorna; här handlar det om hur man tar reda på hur unga själva vill engagera sig och vilka frågor som är viktiga för unga.

- Vilka möjligheter har unga att själva ta initiativ till delaktighet och inflytande i olika verksamheter? Hur bemöts och stöttas de initiativen?
- Vilka undersökningar genomförs för att ta reda på hur unga upplever sin situation? På vilka sätt får unga ta del av resultaten, vara med och tolka dem samt ge förslag på förbättringar? Exempel på sådana undersökningar kan vara LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken), skol- och hälsoenkäter, trygghetsenkäter i bostadsområden, osv.
- Styr våra forum för ungas delaktighet och inflytande av de frågor som unga är mest intresserade av eller de frågor som är "lättast"?